

при участието на секретар-протоколита Мариана Малканова разгледа в закрито заседание на 17 септември 2019 г. конституционно дело № 9/2019 г., докладвано от съдия Павлина Панова.

Производството е по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България във фазата по допустимост на искането по реда на чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд (ЗКС).

Делото е образувано на 13.06.2019 г. по искане на състав на Върховния административен съд (ВАС) за установяване на противоконституционност на чл. 142, ал. 1 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) (обн. – ДВ, бр. 30/11.04.2006 г.; посл. изм. и доп., бр. 77/18.09.2018 г.) и чл. 229, ал. 1, т. 6 от Гражданския процесуален кодекс (ГПК) (обн. – ДВ, бр. 59/20.07.2007 г.; посл. изм. и доп., бр. 38/10.05.2019 г.), приложим на основание чл. 144 АПК в съдебното административно производство.

Със свое определение № 8433/05.06.2019 г. по адм. дело № 14226/2018 г. съставът на ВАС, пето отделение, е установил несъответствие на разпоредбата на чл. 142, ал. 1 АПК с чл. 151, ал. 2 от Конституцията и на разпоредбата на чл. 229, ал. 1, т. 6 ГПК във връзка с чл. 144 АПК с чл. 151, ал. 2 и чл. 4, ал. 1 от Основния закон, и е постановил спиране на касационното производство.

В съответствие с определението за спиране на делото и на основание чл. 150, ал. 2 от Конституцията, съставът на ВАС е внесъл въпроса в Конституционния съд. С писмено уточнение от 18.07.2019 г. вносителят е конкретизирал искането си.

Според съдебния състав, преценката, извършвана от съд, за съответствието на административния акт с материалния закон е съществен елемент от прилагане на закона, от което следва, че императивната разпоредба на чл. 142, ал. 1 АПК, определяща точно и безусловно приложимия закон, противоречи на чл. 151, ал. 2, изр. трето от Конституцията, като не предоставя възможност на решаващия съд да извърши собствена преценка относно приложимия закон в зависимост от всички обстоятелства по делото. Вносителят излага, че на основание чл. 229, ал. 1, т. 6 ГПК във връзка с чл. 144 АПК, съдът спира производството, когато Конституционният съд е допуснал до разглеждане по същество на искане, с което се оспорва конституционносъобразността на приложим по делото закон, но при преценката за съответствие на административния акт с материалния закон на основание чл. 142, ал.

1 АПК, трябва да приложи действащия към издаване на акта закон дори и да е обявен за противоконституционен. Според съдебния състав липсата на възможност да бъде съобразено решението на Конституционния съд, с което е обявена за противоконституционна законова разпоредба, спрямо административен акт, издаден преди това на основание тази правна норма, но оспорен по съдебен ред, като към датата на обявяване на противоконституционността спорът е бил висящ, обезсмисля съществуването на чл. 229, ал. 1, т. 6 ГПК, приложим на основание чл. 144 АПК в съдебното административно производство.

В уточнението на искането съдебният състав е конкретизирал предмета на искането. Вносителят излага, че чл. 229, ал. 1, т. 6 ГПК сам по себе си не е противоконституционен и ако Конституционният съд обяви за противоконституционен чл. 142, ал. 1 АПК, искането в тази част е безпредметно. При съществуването обаче на чл. 142, ал. 1 АПК, спирането на съдебния административен процес на основание чл. 229, ал. 1, т. 6 ГПК във връзка с чл. 144 АПК се оказва изпразнено от смислено съдържание, което противоречи на принципа на правовата държава.

Конституционният съд, за да се произнесе по допустимостта на искането, съобрази следното:

Поставеният въпрос е от компетентността на Конституционния съд по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията. Спазена е процедурата по чл. 150, ал. 2 от Конституцията, като вносителят на искането е легитимен субект на съответната конституционна инициатива.

Конституционният съд намира, че искането е допустимо и следва да се разгледа по същество в частта му за установяване на противоконституционност на чл. 142, ал. 1 АПК.

Оспорената законова разпоредба е релевантна към решаването на висящия съдебен спор. Искането отговаря и на всички останали изисквания по чл. 18 ПОДКС. По него Конституционният съд не се е произнасял с решение по същество или с определение за недопустимост (чл. 21, ал. 6 ЗКС).

Според Конституционния съд искането за установяване на противоконституционност на чл. 229, ал. 1, т. 6 ГПК във връзка с чл. 144 АПК е недопустимо на основание чл.

18, ал. 2, т. 4 и 5 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд (ПОДКС), защото макар да има такъв петитум, изложените от вносителя обстоятелствата в тази част не навеждат доводи за противоконституционност на чл. 229, ал. 1, т. 6 ГПК, а по същество представляват допълнителни аргументи в подкрепа на искането за установяване на противоконституционност на чл. 142, ал. 1 АПК. В уточнението на искането съставът на ВАС изрично заявява, че чл. 229, ал. 1, т. 6 ГПК сам по себе си не е противоконституционен. Вносителят твърди, че чл. 229, ал. 1, т. 6 ГПК противоречи на Основния закон не изобщо, а само при приложението му в съдебното производство по АПК. Допускането на искане за установяване на противоконституционност на тази разпоредба, която има самостоятелно приложно поле в гражданския процес, би подменило предмета на делото. Ето защо искането за установяване на противоконституционност на чл. 229, ал. 1, т. 6 ГПК във връзка с чл. 144 АПК следва да бъде отклонено.

С оглед предмета на конституционното производство съдът счита, че като заинтересувани институции на основание чл. 20а, ал. 1 ПОДКС следва да конституира: Народното събрание, президента на Република България, Министерския съвет, министъра на правосъдието, Висшия съдебен съвет, Върховния административен съд, Върховния касационен съд, главния прокурор и Висшия адвокатски съвет.

Съдът намира, че като заинтересувани неправителствени, съсловни, синдикални и други организации на основание чл. 20а, ал. 2 ПОДКС следва да покани да предложат становище: Съюза на юристите в България, Съюза на съдиите в България, Българската съдийска асоциация и Асоциацията на българските административни съдии.

Съдът намира, че на основание чл. 20а, ал. 3 ПОДКС, следва да бъдат поканени да дадат писмено правно мнение по предмета на делото: проф. д.ю.н. Васил Мръчков, проф. д. ю. н. Цветан Сивков, проф. д-р Георги Близнашки, проф. д-р Дарина Зиновиева, проф. д-р Димитър Костов, проф. д-р Дончо Хрусанов, проф. д-р Емилия Друмева, проф. д-р Емилия Панайотова, проф. д-р Иван Стоянов, проф. д-р Мария Славова, проф. д-р Пенчо Пенев, проф. д-р Пламен Киров, проф. д-р Сашо Пенев, проф. д-р Снежана Начева, проф. д-р Тенчо Колев, проф. д-р Христина Балабанова, доц. д-р Зорница Йорданова, доц. д-р Мартин Белов, доц. д-р Наталия Киселова и доц. д-р Юрий Кучев.

По тези съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията и чл. 19, ал. 1 ЗКС, Конституционният съд

О П Р Е Д Е Л И:

Допуска до разглеждане по същество искането на състав на Върховния административен съд за установяване на противоконституционност на чл. 142, ал. 1 от Административнопроцесуалния кодекс (обн. – ДВ, бр. 30/11.04.2006 г.; посл. изм. и доп., бр. 77/18.09.2018 г.).

Отклонява искането на състав на Върховния административен съд за установяване на противоконституционност на чл. 229, ал. 1, т. 6 от Гражданския процесуален кодекс (обн. – ДВ, бр. 59/20.07.2007 г.; посл. изм. и доп., бр. 38/10.05.2019 г.), приложим на основание чл. 144 АПК, и прекратява производството в тази му част.

Конституира като заинтересувани институции по делото: Народното събрание, президента на Република България, Министерския съвет, министъра на правосъдието, Висшия съдебен съвет, Върховния административен съд, Върховния касационен съд, главния прокурор и Висшия адвокатски съвет, на които да се изпратят преписи от искането, уточнението на искането и от определението, като им се дава възможност в 30-дневен срок да представят писмени становища по предмета на делото.

Отправя покана да предложат становище по делото до: Съюза на юристите в България, Съюза на съдиите в България, Българската съдийска асоциация и Асоциацията на българските административни съдии, на които да се изпратят преписи от искането, уточнението на искането и от определението, като им се дава възможност в 30-дневен срок да представят писмени становища по предмета на делото.

Отправя покана до: проф. д.ю.н. Васил Мръчков, проф. д. ю. н. Цветан Сивков, проф. д-р Георги Близнашки, проф. д-р Дарина Зиновиева, проф. д-р Димитър Костов, проф. д-р Дончо Хрусанов, проф. д-р Емилия Друмева, проф. д-р Емилия Панайотова, проф. д-р Иван Стоянов, проф. д-р Мария Славова, проф. д-р Пенчо

Пенев, проф. д-р Пламен Киров, проф. д-р Сашо Пенев, проф. д-р Снежана Начева, проф. д-р Тенчо Колев, проф. д-р Христина Балабанова, доц. д-р Зорница Йорданова, доц. д-р Мартин Белов, доц. д-р Наталия Киселова и доц. д-р Юрий Кучев, на които да се изпратят преписи от искането, уточнението на искането и от определението, като им се дава възможност в 30-дневен срок да дадат писмено правно мнение по предмета на делото.

Препис от определението да се изпрати на вносителя на искането, който в 30-дневен срок може да представи допълнителни съображения.

Съдиите Анастас Анастасов и Гроздан Илиев са подписали определението с особено мнение.

Заместващ председател: Гроздан Илиев